

Täysistunto

Maanantai 14.12.2015 klo 12.01—0.39

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2015 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

21.20 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys asettaa lapset räikeällä tavalla keskenään eriarvoiseen asemaan. Varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen käytännön seuraukset tulevat vaihtelevasti sen mukaan, miten 20 tunnin varhaiskasvatusoikeutta toteutetaan eri kunnissa. Jo nyt tiedetään, että osa kuntia ei tule rajausta toteuttamaan ja osassa kuntia oikeutta rajataan hyvinkin tiukasti. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten ryhmät voivat olla myös suuremmat kuin kokopäivälasten, ja näin ollen yhdenvertaisuus eri kunnissa asuvien lasten ja perheiden välillä vaarantuu. Subjektivisen päivähoito-oikeuden rajausta on ristiriidassa myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kanssa, sillä se ei turvaa jokaiselle lapselle yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatuslain tavoitteiden mukaiseen varhaiskasvatukseen, koska lapset asetetaan eriarvoiseen asemaan heidän vanhempiensa työmarkkina-aseman mukaan.

Hallitus tavoittelee esityksellään säästöjä, mutta jos tätä päivähoito-oikeutta rajataan sillä tavalla, että tarve laajempaan kuin 20 tunnin varhaiskasvatukseen perustuu lähinnä lapsen vanhempien ilmoitukseen, niin kuin hallituksen esityksessä epäsuorasti todetaan, on nyt esitetty rajausta turha eikä säästöjäkään synny. Jos taas määrittely ja päättäminen tapahtuu kuntahallinnossa, lisää se merkittävästi byrokratiaa ja viranomaisharkintaa eikä sen vuoksi tuota noita säästöjä ja myöhemmin vuosina voi korjaavia kustannuksia aiheuttaa kovastikin paljon.

Lakiesitys myös heikentää lapsen vertaissuhteita ja mahdollisuuksia vastata lapsen yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Osapäivähoito myöskin johtaa ryhmien vaihtumiseen, ja osaviikkoinen hoito tarkoittaa sitä, ettei enää ole mahdollista turvata varhaiskasvatuksen pysyvyyttä ja säännöllisyyttä. Esitys myös uhkaa heikentää lapsen osallisuutta ryhmässä. Jatkuvat muutokset ryhmissä altistavat lapsia myös stressille ja vaikuttavat lasten välisiin pysyviin kaverisuhteisiin ja ovat pedagogisesti huono ratkaisu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Vaikka kokopäivähoitoa on jatkossakin mahdollista saada perustellusta syystä, nostaa se kuitenkin kynnystä hakea kokopäivähoitoa niiden perheiden kohdalla, jotka siitä eniten hyötyisivät.

Näin ollen ehdotankin edellä olevan perusteella, että lakiehdotukset hylätään.

21.23 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tämä esitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisesta on mielestäni lyhytnäköisimpiä säästöesityksiä, mitä tämä hallitus on tämän syksyn aikana tähän saliin tuonut. Ja olen myös hyvin pettynyt siihen, että hallitus on valmis viemään eteenpäin näin heikosti perusteltua esitystä siitä huolimatta, että tämä on saanut murskaavaa kritiikkiä kaikilta asiantuntijoilta.

Arvoisa puhemies! Suomen varhaiskasvatusjärjestelmä on tällä hetkellä hyvin toimiva palvelukokonaisuus. Sen on useissa niin kansallisissa kuin kansainvälisissä vertailuissa todettu olevan erittäin toimiva sosiaalinen investointi, joka palvelee kaikkia perheitä tasa-arvoisesti myös muuttuvissa elämän- ja työmarkkinatilanteissa. Tätä hyvin toimivaa järjestelmää hallitus on nyt romuttamassa kahdella tavalla: hallitus kasvattaa varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja, ja tämän lisäksi hallitus esittää subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista puolipäiväiseksi niiden lasten kohdalla, joiden vanhemmat ovat kotona työttömyyden tai hoitovapaan takia.

Mitä tämä esitys sitten käytännössä tarkoittaa? Se tarkoittaa, että tämä hallitus on viemässä näiltä perheiltä oikeuden, mahdollisuuden ja vapauden itse päättää ja valita, mikä on omalle perheelle se sopivin hoitopäivän pituus ja hoidon muoto. Tässä salissa on syksyn aikana käyty runsaasti keskustelua siitä, onko nyt oppositio vai hallitus ottamassa kantaa jonkun tietyn tyyppisen lastenhoidon muodon puolesta. Se ainoa taho tässä, joka on ottamassa kantaa tietyn hoitomuodon puolesta, on hallitus, joka on se taho, joka on linjaamassa näiden perheiden kohdalla, miten niiden tulee oma lastenhoitonsa järjestää.

Hallituksen esitys ja heikennykset varhaiskasvatukseen tulevat tuottamaan monentyyppisiä ongelmia, mutta minun nähdäkseni on ainakin kolme erittäin keskeistä sellaista:

Ensimmäinen on se, että varhaiskasvatuksen laatu nyt tulee heikkenemään kaikkien perheiden ja lasten kohdalla. Kasvatuksellisten tavoitteiden toteuttaminen vaikeutuu, kun ryhmäkoot kasvavat. Osa lapsista tulee olemaan päivähoidossa osa-aikaisesti osan viikosta, osa lapsista osa-aikaisesti joka päivä ja osa lapsista sitten kokopäiväpaikoilla.

Toinen ongelma on se, että subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen ja siihen luotava uusi tarveharkinta nostavat kynnystä hakea ja saada kokopäivähoitoa juuri niiden perheiden kohdalla, jotka siitä eniten hyötyisivät.

Kolmas ongelma on, että subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen ja rajaaminen tekee tästä erittäin keskeisestä hyvinvointipalvelusta kankean ja perheiden muuttuvia elämäntilanteita huonommin palvelevan kuin se on tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Laadukas varhaiskasvatus on tärkeimpiä hyvinvointipalveluita, mitä meillä on. Siksi kannatan edustaja Elorannan esitystä tämän lakiesityksen hylkäämisestä.

21.27 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsitteli tätä kyseistä lakiesitystä, ja muistan, että kuulimme yli 20:tä eri asiantuntijaa, asiantuntijoita, jotka tuntevat hyvin lasten todellisuuden, päivähoidon ja varhaiskasvatuksen periaatteet ja historian, eikä yksikään näistä asiantuntijatahoista kannattanut tätä hallituksen esitystä. Päinvastoin, sitä vastustettiin jyrkästi ja katsottiin, että lakiesitys vaarantaa lasten tasa-arvon, se heikentää yhteiskunnan mahdollisuutta puuttua ajoissa eriar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

voisuuteen, se heikentää mahdollisuuksiamme havaita lasten pahoinvointi ajoissa ja tarjota apua niille lapsille, jotka yhteiskunnassa ovat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa.

Päivähoidolla on pitkä yhteinen historia lastensuojelun kanssa. Se on nähty erittäin kustannustehokkaaksi tavaksi parantaa nimenomaan niiden lasten asemaa, joiden vanhemmat ovat esimerkiksi työttömiä, eli juuri niiden perheiden lasten asemaa, joiden oikeutta varhaiskasvatukseen ja päivähoidon tällä kyseisellä lailla heikennetään ja rajoitetaan. Tästä syystä en missään tapauksessa voi kannattaa tätä hallituksen esitystä vaan kannatan edustaja Elorannan hylkäysesitystä.

21.29 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Täällä on tänään moneen kertaan todettu, että turvallisuuspoliittinen tilanne ei salli leikkauksia poliisilta tai puolustukselta. Jos todellakin uskottelemme itsellemme, että turvallisuus syntyy poliisista ja sotilaista, niin mitkään rahat eivät tule riittämään. Rauhaa ja turvallisuutta rakennetaan ennen kaikkea osallisuutta lisäämällä ja syrjäytymistä ehkäisemällä. Kaikille nuorille, kaikille lapsille heidän ihonväristään tai sukupuolestaan riippumatta on siis annettava välineitä tulevaisuuteen ja toivoa paremmasta maailmasta. Meidän maailmankuulu päivähoidomme ja varhaiskasvatuksemme on yksi näistä välineistä, joilla kaikille lapsille annetaan tulevaisuus.

Myös lisääntynyt rasismi on aiheuttanut vahinkoja yhteiskunnallemme ja meihin kaikkiin ja on ehkä pahinta talouden ja yhteiskuntamme arvojen tuhoamista, jota minun elinajanani on koskaan tapahtunut. Ihmettelen, että hallituksen miesjohto ei ryhdy mihinkään toimenpiteisiin tätä yhteiskuntavaaraa vastaan.

Täällä on myös tänään moneen kertaan aivan syystä vedottu vakavaan taloudelliseen tilanteeseen ja sanottu, että talouden kasvun välineitä etsitään nyt kipeästi. Me tarvitsemme enemmän yrittämistä, innovaatioita ja osaamista parantaaksemme kilpailukykyämme. Osaamisen kasvattaminen, kielten opettelu, sosiaalisten taitojen parantaminen ja itsetunnon kasvattaminen ovat perusedellytyksiä meidän ja tulevaisuuden taloudelliselle hyvinvoinnille.

Jos haasteemme olisi vain tämän vuoden budjettivajeen tasapainottaminen, niin tyhmemmätäkään päätökset eivät vaikuttaisi muuten kuin väliaikaisesti haitallisesti. Mutta kun kysymyksessä on pikemminkin tasa-arvoisen työllisyyskehityksen, taloudellisen kasvun ja viennin kasvattaminen, niin tällaisen myönteisen kehityksen edellytysten romuttaminen on absurdia.

Maailman parhaan varhaiskasvatuksen heikentäminen ja rajaaminen vain osalle lapsia tuntuu uskomattomalta. Hallituksen arvio, joka perustuu vuoden 2004 selvitykseen, on, että 1 000 lasta siirtyy kokopäivähoidosta osa-aikaiseen. OAJ:n arvion mukaan kotona olevia vanhempia voi olla huomattavasti enemmän. Kysymys ei siis ole pienimpien hoidosta, hoidetaanko kotona vai päivähoidossa, vaan kysymys on siitä, että joidenkin lasten hoitoa huononnetaan, ja riskinä on, että ne ovat heikommassa asemassa olevia, vähemmistöjä edustavia lapsia.

Itse näen oikeuden subjektiiviseen päivähoidon ja varhaiskasvatukseen myös naisten tasa-arvon suurimpana voittona. Yleensä naisten hyvinvointi ja lasten hyvinvointi ovat toisiinsa kietoutuneita, ja tarinat äitien huolista lapsen hoivan järjestymisestä ennen subjektiivista päivähoidon olivat sydäntä raastavia — kuulin niitä todella monia 90-luvulla. Siihen en halua koskaan enää palata. Tänään työmarkkinat ovat epävarmoja ja epätyypillisiä ja määräaikaisten työsuhteiden erityisesti naisten ongelma. Tieto siitä, että lapsen päivähoito- ja varhaiskasvatuspaikka on turvattu, on tärkeämpi kuin pitkään aikaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Tasa-arvon edistyminen on tuonut naiset työmarkkinoillemme ja edistänyt talouskasvua, ovathan suomalaiset naiset enemmän kokopäivätoissa kuin naiset muissa verrannaismaissa, esimerkiksi Ruotsissa. Muistan elävästi sen, kun naiset saivat ensimmäistä kertaa eduskunnassa vuonna 1991 yli 40 prosenttia paikoista. Yli puoluerajojen kasvava yhteistyö naisverkostossa antoi uskoa siihen, että poliittinen agenda kuuntelisi myös erityisesti naisten elämään liittyviä haasteita. Yhdessä me naiset yli puoluerajojen, hallituksessa ja oppositiossa, veimme sittemmin subjektiivisen päivähoiton läpi seuraavissa hallitusneuvotteluissa. Siksi, että yhdessä meitä oli niin monta, meitä ei voitu sivuuttaa sanomalla, että juuri nyt ei ole varaa panostaa lapsiin ja naisten työllistymisen tukemiseen.

Tämä ehdotus on suurin tasa-arvon takapakki, askel taaksepäin, jonka olen kokenut. Meidän naisten tulee pohtia sitä, miten voimme käyttää meidän valtaamme paremmin kuin mitä nyt tänä päivänä me teemme. — Kiitoksia.

21.34 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Säästöistä huolimatta tämän lakiesityksen myötä täysipäiväisen hoidon saa jatkossa edelleenkin jokainen perhe ja lapsi, joka sitä tarvitsee. Hyvää on myös se, että tarveharkinnan myötä perheiden tarpeita katsotaan myös perheen muiden mahdollisten ongelmien osalta nyt tarkemmin. Perheet asioivat tämän palveluarvioinnin yhteydessä niiden viranomaisten kanssa, jotka nytkin jo tekevät hoitosopimuksen perheen kanssa.

Perheet voivat myös edelleen valita. Samoissa päivähoitopaikoissa on tälläkin hetkellä osa-aikaisia ja kokoaikaisia hoitolapsia. Tilanne ei siltä osin muutu. Kaikki perheet eivät vie nyt tai jatkossakaan lastaan kokopäivähoitoon, vaikka siihen olisi mahdollisuus. Samaan aikaan lisätään myös perheiden mahdollisuuksia avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, joihin myös koko perheellä on mahdollisuus osallistua. Valinnanvapautta on lisättävä myös lapselle sopivimpaa hoitomuotoa perheessä valitessa. Tähän liittyy myös perheiden kotipalveluiden lisääminen, joihin Sipilän hallitus panostaa. Nuoret vanhemmat tarvitsevat tukea enemmän nykypäivänä tässä elämäntilanteessa, kun heillä ei ole sitä tukiverkostoa niin vahvasti ympärillään. Nämä kaikki hoitomuodot ja palvelut liittyvät toisiinsa.

21.36 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Biaudet tuossa käytti todella hyvän puheenvuoron, ja siihen on helppo yhtyä. Kyllä tämä on myös tasa-arvokysymys, naiskysymys. Toisaalta, kun edustaja Jarva tuossa totesi perheiden valinnanvapaudesta, minä kannatan myös sitä, mutta näen, että tämän subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen nimenomaan kaventaa vanhempien ja perheiden valinnanvapautta.

Tämä myös eriarvoistaa lapsia sen mukaan, minkälaisessa sosiaalisessa statuksessa vanhemmat ovat eli mikä on perheen tilanne. Tämä on se, mistä Suomi tulee kalliisti vielä tulevaisuudessa maksamaan. Eli se on ollut meille todella tärkeää, että varhaiskasvatus on ollut kaikille saavutettavissa siitä taustasta riippumatta, tuleeko lapsi työttömän perheestä vai onko äiti kotihoidon tuella vai onko hän kokoaikatyössä. Eli lapsen oikeudesta on ollut kysymys, ja nyt me olemme koko ajan puhumassa tässä jotenkin nurinkurisesti vanhempien oikeudesta, mistä ei pitäisi puhua, vaan siitä lapsen oikeudesta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, ja se on minulle se tärkein pointti tässä koko asiassa. Toisaalta ei pidä syyllistää niitä vanhempia, jotka ovat töissä, jotka ovat kokoaikatyössä ja vievät lapsensa joka päivä päivähoitoon, että pääsisivät töihin. Nyt tuntuu siltä, joidenkin edustajien puheita kun kuuntelee, että se on hirveä rikos, että lapsi on siellä päivähoitossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

sen 8 tuntia päivässä. Onko heillä sitten muuta vaihtoehtoa, jos haluavat käydä töissä, kuin vielä lapsensa sinne päivähoitoon? Ei taida olla.

Toivon todellakin, että me muistaisimme sen, että jokainen euro, jonka me sijoitamme varhaiskasvatukseen, tulee meille kuusinkertaisena takaisin. Kyllä tähän lapsuuteen ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen meidän tulee voida panostaa. Se on nimittäin se voimavara, joka sitten myös tulevaisuudessa tulee meille moninkertaisena takaisin.

21.38 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni on vastuutonta väittää, että lapsilla olisi tämän lain jälkeen tasa-arvoinen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Minusta on jopa, voisiko sanoa, monella tapaa vastuutonta näin väittää joko itselleen tai yhteiskunnalle, kun me kaikki tiedämme, että näin ei tule kuitenkaan tapahtumaan. Hallitus tulee rakentamaan lasten luokkayhteiskuntaa. Se tulee jakamaan lapset pienestä pitäen eriarvoiseen asemaan yhteiskunnassa ja mahdollistamaan lapsille sitä kautta erilaisen tulevaisuuden. Minun mielestäni tämä on koko tämän hallituskauden kaikkein huonoin ja vastuuttomin päätös, mitä on tehty ja tullaan tekemään.

21.39 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Lasten päivähoiton henkilöstömitoitusta koskevassa asetuseräluonnoksessa suunnitellaan 3–6-vuotiaiden ryhmäkokojen kasvattamista nykyisestä 21 lapsesta 24:ään kokopäivähoitoa saavaan lapseen. Ryhmästä vastaisi edelleen kolme aikuista, ja ryhmäkoko voitaisiin edelleen suurentaa esimerkiksi osa-aikahoidossa olevilla lapsilla.

Päiväkotiryhmät ovat jo nyt liian suuret. Ryhmien suurentaminen entisestään heikentää merkittävästi lasten arkea. Esitys vähentäisi henkilökunnan mahdollisuuksia jokaisen lapsen yksilölliseen ja lapsiryhmän tarpeen mukaiseen kohtaamiseen, huomioimiseen, havainnoimiseen sekä kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Nämä seikat saattaisivat vaikuttaa lapsen kognitiiviseen, sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen sekä sitä kautta myös myöhempään koulumenestykseen. Lisäksi suuret lapsiryhmät lisäävät vanhempien poissaoloja työstä, kun sairaudet leviävät entistä helpommin.

Varhaiskasvatusoikeuden rajauksen seurauksena osa-aikaisten lasten määrä päiväkotiryhmissä kasvaisi. On perusteltua ja järkevää katsoa ensin tämän muutoksen vaikutukset päiväkotien arkeen. Yhtä aikaa toteutettuna nämä muutokset asettavat varhaiskasvatusjärjestelmämme vaaraan.

Päiväkotiryhmien kasvattamisessa tämä esitys on asetettava oikeaan kontekstiin. Hallitus suunnittelee hyvin laajasti lapsiin ja perheisiin kohdistuvia säästötoimenpiteitä. Suunnitellut leikkaukset heikentävät lasten arkea niin päivähoidossa, koulussa kuin kotona. Ne osuvat sekä lasten tarvitsemiin jokapäiväisiin palveluihin että perheiden taloudelliseen tilanteeseen. Heikennysten vaikutus ulottuu pitkälle tulevaisuuteen, sillä ne kohdistuvat lapsiin.

Jotta kohtuuttomuuksilta välttyttäisiin, hallituksen suunnittelemien toimenpiteiden lapsivaikutusten yleisarviointi olisi tehtävä kiireellisesti ja huolellisesti, riittävä henkilöstömitoitusta taattava sekä riittävän pienet päiväkotiryhmät myös taattava.

21.42 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Korjataan tuota edustaja Kiljusen puheenvuoroa. Tässä esityksessähän ei poisteta tätä päivähoito- tai varhaiskasvatusoikeutta lapsilta, vaan se nimenomaan turvataan 20 tunnin osalta kaikille lapsille. Niille lapsille, joilla on tarvetta sille kokopäiväiselle hoidolle, se turvataan — jos sille on tarvetta. Ei pidä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

antaa sellaista kuvaa, että tässä nyt rajataan joltakin — näinhän ei ole — kokonaan tätä oikeutta pois.

Oikeastaan ajatellen sitä, että asiantuntijat ja nimenomaan kasvatustieteen ammattilaiset ovat todenneet, että erityisesti pienille lapsille ei ammattilaisen tekemä päivähoito anna mitään erityistä hyötyä — muuten se vaikuttaa, (Eva Biaudet: Nämä eivät ole mitenkään pieniä lapsia!) mutta tähän on todettu nimenomaan alle 3-vuotiaiden osalta — ei kai meillä ole mikään erityinen tavoite se, että jo pienestä lapsesta asti ollaan 8 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa. Siitä 20 tunnista, josta on puhuttu, on todettu, että se täyttää riittävästi ne pedagogiset tarpeet pienten lasten osalta.

21.43 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Vielä selvennyksen vuoksi: Kyllähän tässä rajataan subjektiivista päivähoito-oikeutta ja rajataan sellaisella tavalla, että kaikilla lapsilla ei enää ole tasavertaista oikeutta varhaiskasvatukseen. Joillakin lapsilla se on 20 tuntia, ja toisilla se on 40. Se ei ole sama asia.

Ja sitten, mitä tulee niiden lasten oikeuksien toteutumiseen, joiden kohdalla todetaan, että perheellä on syyt saada kokopäivähoitoa, nimenomaan siihen näiden kaikkien asiantuntijoiden kritiikki ja pelot liittyvätkin: tuleeko tämä oikeus tosiasiallisesti toteutumaan tämän tarveharkinnan takia. Mitään sellaista varmuutta ei ole nyt, kun me tätä lakiesitystä tässä olemme hyväksymässä.

Sitten haluan vielä myöskin tehdä selväksi, että kukaan kasvatustieteen ammattilainen ei ole kannattanut sellaista 20 tunnin hoitomallia kuin mitä hallitus nyt tässä esittää.

21.44 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tulee todeta, että tämä esitys uhkaa heikentää lapsen osallisuutta ryhmässä, koska tämä epäsäännöllinen, muutamana päivänä viikossa tapahtuva toiminta johtaa siihen, että lapsi ei enää koe olevansa osallinen vaan voi altistua ulkopuolisuuden kokemukselle. Joidenkin asiantuntijoiden mukaan 20 viikkotuntia päivähoitoa, varhaiskasvatusta, voisi hyvin toteutettuna olla riittävä määrä, mutta lapsen edun näkökulmasta olisi silloin parempi, jos tämä 20 tuntia järjestettäisiin lähtökohtaisesti useampana päivänä viikossa. Näin tämä lapsen varhaiskasvatus voisi toteutua niin, että se vastaa varhaiskasvatustavan tavoitteita. Myöskin todettiin, että tämän osaviikkoisen varhaiskasvatuksen pitäisi olla vain poikkeustapauksissa käytössä, koska tosiaankaan nämä lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet eivät silloin toteudu.

Me ehdotimme tätä valiokuntakäsittelyssä, mutta ikävä kyllä se ei toteutunut. Tällä oltaisiin voitu korjata aika paljon niitä vikoja, joita tässä lakiesityksessä on, mikäli sitä oikeutta nyt sitten pitää rajata, mitä en kylläkään kannata. Mutta tällä tavalla tehtynä se on erittäin vahingollista lasten kehitykselle.

21.45 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Minä luottaisin näihin varhaiskasvatustieteen ammattilaisiin (Sosialidemokraattien ryhmästä: Nimenomaan!) ja myös sosiaalipuolen työntekijöihin, joita kunnissa on. He pystyvät sen arvioinnin tekemään, ja kuten hallituksen esityksessä ja sivistysvaliokunnan lausunnossa lukee, tämä kynnyshän tulee olemaan erittäin matala: silloin kun perheellä näyttää olevan se tarve, se oikeus heille annetaan. Meillä on myös syytä tiedostaa, että meillä on perheitä, jotka eivät sitä oikeutta tarvitse. Se 20 tuntia on riittävä asiantuntijoiden mielestä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Ja sitten tähän työtilanteeseen liittyen: Jos työtön saa töitä, niin — myöskin tässä esityksessä on todettu se — välittömästi tulee tarjota tätä hoitopaikkaa. Ja esimerkiksi sellaisissa kunnissa kuin missä itse asun, tämä on jo nyt mahdollista. En usko, että tämä nyt sen enempää tästä vaikeutuisi, nimenomaan kun näitä resursseja nyt vapautuu.

21.46 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Sinänsä on turhauttavaa käydä tätä keskustelua, kun tätä on käyty tässä salissa niin monta kertaa ja nämä asiat on kerrottu hyvin monta kertaa, ne on argumentoitu hyvin monta kertaa ja silti tuntuu, että tässä on joku läpäisemättömän kuori välissä, minkä läpi vain viesti ei kerta kaikkiaan kulje.

Edustaja Jarva käytti puheenvuoron, että hän haluaa luottaa varhaiskasvatuksen ammattilaisiin ja asiantuntijoihin, että he osaavat nämä tilanteet arvioida oikein. No, itse ihmettelen sitä, minkä takia hallitus ja hallituspuolueiden edustajat eivät kuitenkaan luota varhaiskasvatuksen ammattilaisiin ja asiantuntijoihin tämän lain käsittelyn yhteydessä. Tämä kritiikkihän on ollut hyvin murskaavaa, mikä asiantuntijalausunnoissa nimenomaan varhaiskasvatuksen ammattilaisilta on tullut. Toivoisin, että myös tässä vaiheessa olisi viisautta kuunnella asiantuntijalausuntoja ja niitä aitoja huolia, mitä tämän lain käsittelyssä valiokuntatyöskentelyssäkin on noussut esiin.

Ja sitten vielä, edustaja Biaudet käytti erittäin hyvän puheenvuoron tasa-arvonäkökulmasta ja naisnäkökulmasta siitä, mitä tämä uusi järjestelmä nyt tulee aiheuttamaan. Meillä on ollut nimenomaan tasa-arvoinen, yhdenvertainen järjestelmä, jossa tämä harkinta perheen tilanteesta ja lapsen päivähoitotarpeesta on ollut perheellä itsellensä. No, nyt hallitus on luomassa järjestelmän, joka poistaa tämän perheen oman valinnanvapauden, vapauden, että voidaan arvioida se oma perheen tilanne ja oman lapsen tilanne ja sen avulla sitten siitä näkökulmasta katsoa se hoidon tarve. Nyt se siirretään tällaisen tarveharkintaisen järjestelmän kautta sitten viranomaisten käsiin arvioitavaksi perheen puolesta, mikä se perheen tilanne ja hoidon tarve on. Minun mielestäni tämä on juuri päinvastainen suunta kuin mihin pitäisi mennä. Ja edelleen naisten tasa-arvonäkökulmasta tämä on kyllä iso, merkittävä askel taaksepäin. Tämä on aikoinaan yhdessä taisteltu, ja myös minä olen erittäin surullinen siitä, että tässä ei nyt löydetä naisten — niin oppositio- kuin hallituspuolueiden edustajien — välillä yhteistä tahtoa pitää tämä tilanne ennallaan.

21.48 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Marin sanoi, että turhauttaa, kun samoja argumentteja käydään kerta toisensa jälkeen läpi, mutta minäkin aion nyt toistaa tiettyjä argumentteja, joita olen esittänyt jo aikaisemmin, koska minusta tämä on niin tärkeä asia, että sitten puhutaan loppuun asti subjektiivisen päivähoito-oikeuden puolesta.

Täällä edustaja Jarva sanoi, että hän luottaa varhaiskasvatuksen ammattilaisiin. Minäkin pidän outona, että jos näin on tilanne, niin miksi heitä ei ole kuultu, mitä tulee tähän lakiesitykseen ja myöskin tähän hallituksen päätökseen ryhmäkokojen kasvattamisesta. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat olleet erittäin aktiivisia tämän lain vastustamisessa. He eivät kannata tätä lakia, he eivät kannata ryhmäkokojen kasvattamista, ja he ovat tuoneet esille juuri sen, että tässä ollaan heikentämässä varhaiskasvatuksen laatua kaikkien lasten ja perheiden kohdalla, minkä lisäksi ollaan tekemässä lakiuudistusta, joka tulee kohtelemaan lapsia eriarvoisesti, eivätkä he halua tätä tarveharkintaa tehdä. Näin useampi varhaiskasvatuksen ammattilainen, joka minuun on ollut yhteydessä, on ilmaissut, että eivät he halua omalle vastuulleen sen päättämistä, keille perheille sitten jatkossa tämä päivähoito kuuluu ja keille ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

21.49 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Todellakin monet asiantuntijat olivat sitä mieltä, että se 20 tuntia riittää, mikäli se toteutetaan pääsääntöisesti jokapäiväisenä, mutta ei tällä tavalla. Asiantuntijoista voisi viitata tähän THL:n lastenpsykiatriin, Jukka Mäkelään, joka kiinnitti sivistysvaliokunnan lausunnossa huomiota siihen, että ehdotus tulee vähentämään suomalaislasten sosioemotionaalista hyvinvointia ja käynnistämään syrjään joutumisen kierteen uusille lapsille. Uuden lain myötä lapsen sosioemotionaaliseen kehitykselle keskeiset lapsiryhmät muuttuvat epävakammiksi, ja tämä on mielestäni se kaikkein ikävin asia tässä, lapsiryhmät muuttuvat epävakaisiksi. Tämä on erittäin, erittäin huolestuttavaa lasten kehitykselle, puhumattakaan sitten näistä tasa-arvonäkökohdista, joita esimerkiksi edustaja Biaudet toi esille, tai siitä suuresta eriarvoisuudesta, mitä lasten ja perheiden välillä aiheutuu siitä, kun eri kunnissa tulee olemaan erilaista kohtelua, ja kun riippuen siitä, onko lapsi kokopäivä- vai osapäivähoidossa, hänen lapsiryhmänsä on erikoinen. Mutta nämä epävakaat ryhmät ovat kaikkein suurin haittatekijä lasten kehitykselle.

21.50 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni edustaja Marin viittasi tähän ihan oikein. Olemme tässä salissa keskustelleet hyvinkin merkittävästä ja tärkeästä asiasta, ja kuten monesti ollaan sanottu, tämä on historiallisesti karmaisevaa, koska nyt tehdään jotain, mitä suomalainen yhteiskunta ei ole aikaisemmin nähnyt. Siihen viitaten tavaltaan tämä teidän toistamisesenne, että niin kuin puolustatte... Me istumme, edustaja Jarva, samassa valiokunnassa, olet tasan tarkkaan kuullut samat asiantuntijalausunnot kuin minäkin, ja niistä asiantuntijalausunnoista juuri missään ei ole sanottu mitään positiivista, päinvastoin ollaan käytetty sanoja "karmaisevaa", "väärin", "surullista". Ja ollaan puhuttu myös hyvin selvästi näistä ryhmäko'oista: jos on 20 tuntia, niin minkälaisessa ryhmässä sitten ollaan, onko ryhmässä 29 oppilasta, onko siellä 40 pientä lasta, siinä on iso ero myös laadun kannalta. Ja oikeastaan kunnan osalta tiedetään varsin hyvin, kuka kunnassa päättää siitä, millä lapsella ja kenellä perheellä on minkälaiset mahdollisuudet, kuinka paljon lapsi saa olla kunnan päivähoidossa. Tämä lisää valtavasti byrokratian määrää, tämä vie valtavasti perheiltä voimavaroja.

Me tiedämme nämä kaikki asiat, ne on kerrottu täällä niin moneen kertaan. Me voimme istua vielä koko illan puhumassa tästä, mutta myönnetään se nyt edes, että tässä on säästölaki ja tämä on hyvin ideologinen laki, minkä olette asettamassa. Se nyt sentään olisi ainakin rehellistä.

21.52 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraateilla on ollut sellainen neutraali näkemys tähän esitykseen, joka kyllä lähtee siitä perusperiaatteesta, että vanhemmilla on aina ensisijainen kasvatusvastuu — tietenkin vanhemmilla on vastuu ennen kaikkea. Tietysti on monenlaisia tilanteita, joissa tätä nyt rajattavaa oikeutta voidaan haastaa, mutta kuitenkin lähdemme siitä, että siellä kunnassa yhdessä vanhempien kanssa etsitään ne mallit ja tavat, miten jatkossa päivähoitoa tulee toteuttaa. Emme pidä tätä heikennyksenä. Pidämme tätä kyllä enemmän rajattuna oikeutena kuin aikaisemmin, mutta silti näemme, että oikealla tavalla hoidettuna ja nimenomaan kunnallisen päivähoitotoimen kanssa tämä asia tulee kyllä hoidetuksi. Siinä mielessä tuemme tätä hallituksen esitystä.

21.53 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys ei heikennä vanhempien ensisijaista vastuuta lapsen hoidosta, vaan tämä vastuu tulee olemaan aina näin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Kyse on siitä, kuinka me voimme meidän päivähoidossa ja varhaiskasvatuksessa tukea lapsen kehitystä ja myös tukea perheen kokonaistilannetta, sitä mitä perheessä tapahtuu, ja tämä lainsäädäntöesitys lähtee nimenomaan lapsen näkökulmasta.

Ja toinen asia, joka on ollut hämmäntävä, kun me olemme täällä käyneet läpi tätä keskustelua: Jotenkin tulee kyllä mieleen se, että kun sosiaali- ja terveystieteiden kunnassakin käytiin tätä keskustelua, niin se oli jotenkin sydäntä särkevää, se asiantuntijoitten tuska siinä tilanteessa, kun he näkivät, mitä tämä lainsäädäntö saa aikaiseksi. Siellä ei kyllä yksikään asiantuntija tukenut hallituksen esitystä, vaan päinvastoin hyvin monesta näkövinkkelistä toivat esityksiä siitä, miten tämä tulee heikentämään nimenomaan lapsen kasvua ja kehitystä.

Ehkä itsekkin toisin esille THL:n Jukka Mäkelän tuoman asiantuntijalausannon, jossa hän puuttui nimenomaan tähän vuorovaikutuksen merkitykseen lapsen omassa kehityksessä ja siihen, että kun on pysyvä ryhmä, pysyvät ihmissuhteet, riittävän pieni ryhmä, niin tämä tukee lapsen vuorovaikutusta ja kehitystä ja sitä kautta lapsen sosiaalisuutta. Jos tämä ryhmä vaihtuu ja ryhmäkokoo muuttuu, hoitajat vaihtuvat ja jos vanhemmat ovat epätyypillisissä työsuhteissa, vaihdetaan vaikka samaan päiväkotiin eri ryhmiin, niin tämä tulee heikentämään lapsen kehitystä. Siinä mielessä sitä hallituksen esitystä, että voi palata samaan päiväkotiin tai samaan ryhmään, ei voi kukaan asiantuntija, kunta lopullisesti kuitenkaan tukea.

Sitten vielä yksi asia, se, että tämä keskiarvoaika, jolloinka lapset ovat varhaiskasvatuksessa, on 6 tuntia, ei 8 tai 10 tuntia, niin kuin täällä on välillä ilmoitettu.

21.55 Marisanna Jarva kesk: Puheenjohtaja! Pitää meidän kuitenkin tukea omia esityksiämme siinä, että nimenomaan me toivomme, että hoitopaikka ei vaihdu näillä lapsilla ensisijaisesti. Perhehän voi myös toivoa jotakin muuta.

Sivistyspuolen ja päivähoidon puolen esimiesten osalta on tullut myös muunlaista palautetta, ja tämä myös nähdään mahdollisuuksina nimenomaan siihen ennaltaehkäisyyn perheiden ja lasten ongelmien osalta. Se, että on tilanne, jossa se tarve käydään läpi ja se tarveharkinta tehdään, juuri tuo sen mahdollisuuden, jos sillä perheellä on tarvetta muunkinlaiseen tukeen. Nythän tämmöistä keskustelua ei juuri tarvitse käydä. Tälläkin hetkellä, kun viedään lapsi hoitoon, siinä käydään läpi se tarve, kuinka kauan hänen tarvitsee olla siellä, minkälainen se päivärytmi siellä on. Tiedän tämän omien lasteni osalta, meillä on hyvin toimiva päivähoito.

Sitten varhaiskasvatuksen henkilökunnan osalta: heidän koulutukseensa ja osaamiseensa tullaan panostamaan tällä hallituskaudella merkittävästi, eli tähän laatuun tullaan nimenomaan panostamaan. Tällä 20:llä turvataan se tasavertainen pedagoginen, voi sanoa, palvelu näille lapsille.

Ja kyllä, perheet tekevät nämä päätökset, kyllä pitää puhua myös perheiden valinnanvapaudesta.

21.57 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Minä voin kyllä hyvin myöntää, että tämä on säästölaki, ja tämä on minulle kyllä vaikein laki kaikista täällä päätöksenteon alla olevista laeista. Senkin takia tämä on aikamoinen kokemus ollut, että itse en ole koskaan ollut varhaiskasvatuksen alalla ja olen myös pitänyt lastani 20 tuntia eli juuri tämän huonon määrän hoidossa. Mutta tämä on ollut aikamoinen syksy, sanoisinko. Tämän lain voimaantulo tulee vaatimaan entistä enemmän yhteistyötä neuvolan, päivähoidon, vanhem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

pien, lastensuojelun ja eri tahojen välillä, se on ihan selvää. Toivon vahvasti, että näillä, joilla on kokopäivähoidon tarve ja jotka sitä toivovat, se kynnys todella on matala ja lupa annetaan mahdollisimman helposti, että sitä tarveharkintaa ei juuri edes käytetä.

Jos tässä nyt jotain hyvää on, niin se, että keskustelu varhaiskasvatuksesta on noussut keskiöön, ja se on hyvä, että lastentarhanopettajien koulutusta lisätään vuonna 2016 tämän hallituksen toimesta.

21.58 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Poliitikko on ihmeellistä, ja naisena politiikassa olen kokenut niin monta kertaa, miten nämä prioriteetit politiikassa ovat aina hyvin suhteellisia: on korjausrakentamista, on Talvivaaraa, jossa rahaa menee vaikka miten paljon, koska on tehty virheitä, on vain pakko maksaa. Siinä mielessä on pitkä opetteleminen siinä, että on myöskin valtasuhteita politiikassa, jossa miehillä on suunnattomasti enemmän valtaa ja miesten poliittinen agenda on aina paljon tärkeämpi kuin naisten. Naiset ajavat yleensä myöskin lasten oikeuksia paljon korkeammalle. Eduskunnan historian aikana naiset kaikissa puolueissa ovat olleet niitä, jotka ovat ajaneet sosiaalisia uudistuksia ja siinä mielessä enemmän kuin miehet omissa ryhmissään, kaikissa ryhmissä vasemmistosta oikeistoon. Tämä on mielestäni hyvä tiedostaa. Me emme voi antaa vain sellaisen perinteisen agendan päättää, mikä on tärkeätä. Sen takia on tärkeätä, että naiset tekevät yhteistyötä oppositiossa ja hallituksessa, niin kuin me olemme aiemmin tehneet.

Kysymys onkin tässä juuri siitä, että vanhemmilla on ensisijainen vastuu ja yleensä on kunnioitettu sitä, että vanhempien näkemys lapsen edusta on ollut se ensisijainen. Jos he ovat valinneet päivähoidon, niin he yleensä sitä tarvitsevat. Jos on lastensuojelun tarve, niin vain, jos lapsi on siellä päivähoidossa, se voidaan havaita. Me olemme taistelleet monta vuotta sen puolesta, että myöskin vähemmistöihin kuuluvien lapset alkavat käydä päivähoidossa. OECD moittii meitä, että meillä on liian vähän lapsia varhaiskasvatuksen piirissä. Nyt me teemme niin kuin taaksepäin menevää politiikkaa — emme siksi, että naisten määräämä agenda on se, joka on vallassa, vaan jostain muusta syystä.

22.00 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on säästölaki, se on varmasti ihan totta. Mutta kyllä tässä on taustalla hallituksen ideologinen halu kurittaa nimenomaan pienituloisia lapsiperheitä ja ajaa äidit pois työelämästä. Mitään järkeä tämän lain säätämisessä ei nimittäin ole, ei työllisyysnäkökulmasta, tasa-arvon näkökulmasta mutta ei myöskään yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2004 teettämä selvitys osoitti, että sellaisten lasten osuus, joiden vanhemmista toinen on kotona ja ja jotka ovat kokopäivähoidossa, oli noin 10 prosenttia kaikista kokopäivähoidossa olevista lapsista. Näiden lasten taustalta löytyi vahvoja perusteita lapsen kokopäivähoidon tarpeelle: oli vanhempien kielitaidottomuus, mielenterveysongelmia, työkyvyttömyyttä, vakavasti sairaiden sisarusten erityishoidon tarvetta sekä pätkätöitä, erittäin hyviä syitä. Hallitus on nyt käytännössä rajaa-massa juuri näiden perheiden oikeutta varhaiskasvatukseen, ja oletettavaa on, että seuraukset näkyvät ja tuntuvat juuri heikoimmassa asemassa olevien perheiden arjessa ja lastensuojelun kuluissa ja minkäänlaisia säästöjä tästä ei tälle yhteiskunnalle tule.

Varhaiskasvatuksen tekeminen harkinnanvaraiseksi ei tule tuomaan säästöjä. Seurauksena on lisähallintoa, byrokratiaa, perheiden leimaamista sekä asiantuntijalausuntoja ja valitusprosesseja. Lisäksi tulevat varhaisen tuen heikentymisestä koituvat kustannukset. Juuri näistä syistä jotkut isoimmista kaupungeista, muun muassa Helsinki, jossa minä itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

asun, ovat ilmoittaneet, että ne eivät aio ottaa tätä lakia käytäntöön. Näissä kaupungeissa ei haluta panostaa byrokraatiaan ja perheiden kyttämiseen vaan ennaltaehkäisyyn ja lasten hyvinvointiin.

22.02 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Iso joukko hallituksen edustajista on ollut hiljaa, kun tätä asiaa on käsitelty jo useampaan kertaan täällä istuntosalissa. Harva itse asiassa puolustaa tätä äänekkäästi, niin kuin edustaja Jarva täällä tekee, ja uskon, että syystä. Moni epäroi tämän asian kanssa. Moni tutkiskelee itseään ja miettii, teemmekö tässä oikeaa päätöstä. Harva uskaltaa kuitenkin myöskään hallituksen sisällä vastustaa jo sovitua esitystä, osa varmasti toki sitäkin on tehnyt.

Toivon, että tästä keskustelusta ja näistä keskusteluista jää tunnejälki joka ainoalle edustajalle, sellainen tunnejälki, että on ollut tekemässä tätä päätöstä. 20 vuoden päästä, kun kaivetaan esiin ne puheet, joita tänä syksynä on asiasta pidetty tässä salissa, se tunnejälki on tarpeen: on syytä muistaa, että on ollut tekemässä tätä päätöstä. Itse en kannata tätä esitystä ja olen sanonut, että olen mielelläni väärässä, jos näin käy, että ne uhkakuvat, joita olemme esille tuoneet, eivät toteudu. Mutta toivon myöskin, että vastuun tästä päätöksestä ottavat ne, jotka nyt ovat muuttamassa yhteiskuntaamme merkittävästi.

Tämä on siinäkin mielessä vaikea asia, että tässä pitäisi pystyä hahmottamaan kokonaisuus, myöskin kasautuvat vaikutukset: ryhmäkokojen kasvattaminen, samanaikaisesti tapahtuva lapsiperheiden köyhyyden lisääntyminen, työttömyyden kasvu, tasa-arvoisuus lasten ja naisten näkökulmasta. Olisi myös ymmärrettävä hyvinvointiyhteiskunnan perusperiaatteet, mihin koko yhteiskuntamme rakentuu. Yhden päätöksen vaikutus on siten merkittävä.

Täällä on nostettu esimerkiksi, että Sveitsissä kyllä osataan hoitaa lapsia kotona. No kyllä, mutta siellä naiset eivät voi (Puhemies koputtaa) käydä töissä, koska ei lapsilla ole ruokaa koulussa.

22.04 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Vielä tästä ennaltaehkäisystä: Jos me otamme tämmöisen esimerkkiperheen, jossa vanhempi on kotona hoitamassa vauvaa ja jonka vanhemman lapsen hoitopäivä nyt jatkossa tämän lainmuutoksen myötä tulee lyhenemään puolipäiväiseksi, niin jos tämä kyseinen vanhempi jatkossa jättää hakematta kokopäivähoitopaikkaa siitä huolimatta, että väsyttää, niin millä tavalla tällainen tilanne tukee ennaltaehkäisyä? Tässä lähdetään nyt hallituksen edustajien puheenvuoroissa siitä, että kaikki sitä tarvitsevat automaattisesti hakevat kokopäivähoitoa ja sitten tämä tarveharkinta hoitaa tämän ennaltaehkäisyn ja ohjaa näitä perheitä eteenpäin. Mutta asiantuntijoiden kritiikki liittyy juuri siihen, että tämä tarveharkinta saattaa nostaa kynnystä hakea hoitopaikkaa, jolloin nämä perheet eivät saa sitä tukea mistään jatkossa. Sehän se keskeinen kritiikki on tässä tätä tarveharkintaa kohtaan.

Haluan myös todeta vielä kerran, että tässä ei ole kyse hyvistä ja huonoista valinnoista, tässä ei ole kyse hyvistä ja huonoista vanhemmista tai hoitomuodoista. Tässä on ainoastaan kyse siitä, että säilytetään kaikilla perheillä oikeus itse valita ja päättää ja tehdä ratkaisuja, sillä jokainen tietää, mikä on hänen omalle perheelleen ja omille lapsilleen se kaikista paras ratkaisu.

22.06 Nasima Razmyar sd: Arvoisa puhemies! Vielä jatkona edustaja Anderssonin puheenvuoroon: ennen kaikkea jokaisella lapsella olisi myös mahdollisuus tasavertaiseen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

kohteluun. Ja on myöskin hieno ajatus, että perheet tulevat sinne paikan päälle ja sitten katsotaan läpi heidän elämäntilanteensa ja sen mukaan sitten lapset saavat hoitoa ja perhe saa apua, se on kauniisti ajateltu, mutta tosiasiallista tilannetta jos me mietimme, niin tänä päivänä meillä 25 prosenttia alaikäisistä lapsista elää perheissä, joissa vanhemmilla on joko vaativa päihde- tai mielenterveysongelma. Meillä on paljon lapsia, jotka elävät perheissä, joissa vanhemmat ovat esimerkiksi kielitaidottomia tai maahanmuuttajia. Nämä ovat lapsia, jotka tarvitsevat myöskin varhaiskasvatusta ja mielellään kunnollista varhaiskasvatusta, eivät pätkävarhaiskasvatusta. Ja näiltä lapsilta, jotka sitä eniten tarvitsevat, tullaan sitä valitettavasti ja surullisella tavalla ottamaan pois.

Haluaisin kuitenkin tässä yhteydessä kiittää samassa valiokunnassa istuvaa edustaja Kososta, pidit erittäin hyvän puheenvuoron. Ymmärrän, että tämä on monelle myös siellä päässä hyvin tuskainen päätös, ja tuntuu, että on tässä tilanteessa jo hyvin paljon ja arvosettavaa, että ainakin myönnetään, että tässä tehdään iso virhe. Ja siltä osin ehkä kaikki olemme samalla aaltopituudella ja ymmärrämme, mihin suuntaan ollaan viemässä meidän varhaiskasvatustamme.

22.07 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Vaikka tässä käsitellään vain tätä varhaiskasvatuksen osuutta, perheiden palveluita tullaan parantamaan myös muilta osin. Kun vanhempi on väsynyt, niin kuin itse olen ollut kahden vauvan kanssa kotona, eli jos väsyttää, niin silloin ensisijainen apu siihen tilanteeseen on se kotipalvelu, joka saadaan kotiin. (Kristiina Salosen välihuuto) Se varhaiskasvatuspalvelu on toinen vaihtoehto. — Kyllä ensisijaisesti minä ainakin ja omat tuttavani kaipaamme sitä kotipalvelua. Kun ollaan vauvan kanssa kotona, sitähan sinne kaivataan nimenomaan sen vauvan kanssa, kun väsyttää. Se on se ensisijainen palvelu. (Välihuutoja) — Varhaiskasvatuspalvelu on myös hieno mahdollisuus, isompi lapsi voidaan sinne viedä. Eivät kai nämä poissulje toisiaan? (Eva Biaudet: Mutta missä saa kotipalvelua?)

Sitten tämä sairausosuus. Jos on sairautta perheessä, tähän on nimenomaan se syy, joka oikeuttaa siihen kokopäiväiseen hoitoon.

Kun näistä tunnejäljistä puhutaan, tunteellistetaan tätä keskustelua, niin minä uskon, että semmoisiakin perheitä tulee tämän päätöksen jälkeen, jotka kokevat, että olipa hyvä, että tuli puhetta näistä perheen muista ongelmista ja saimme apua tässä tarveharkintakeskustelun yhteydessä.

22.09 Sari Tanus kd (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa ja myös siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on käyty paljon keskustelua varhaiskasvatuksesta. Haluaisin nostaa myös sellaisen asian esiin — oikeastaan Jarvan Marisanna osin tässä puhui jo siitä — että mietin vain, että kun meillä on kuitenkin 75 prosenttia perheistä normaaliperheitä ilman suurempia ongelmia päihteiden, huumeitten tai jaksamisen kanssa, niin kuinka moni noista perheistä, varsinkin nuorista vanhemmista, tämän keskustelun myötä miettii sitä, ovatko he riittävän hyviä ja itse asiassa niitä parhaita kasvattajia omille lapsilleen, (Outi Alanko-Kahiluodon välihuuto) kuinka monille tulee mielikuva siitä, niin kuin on tämän keskustelun myötä jo noussut esiin kysymyksiä, että pitäisikö minun kuitenkin viedä se lapseni sinne lastentarhaan, päiväkotiin, jos siellä kuitenkin saa paremman varhaiskasvatuksen. Tilanne joka tapauksessa on, että siellä on lapsiryhmissä 21 tai 24 lasta, ehkä vieläkin enemmän, ja niitä käsiä ja niitä sylejä, sitä läheisyyttä, siellä parhaassakin päivähoitossa, päiväkodissa, on kuitenkin vähemmän kuin siinä normaalissa perheessä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

missä on äiti, isä tai ehkä molemmat läsnä. (Eva Biaudet: Useimmiten äiti!) — Äiti tai isä tai ehkä molemmatkin, (Eva Biaudet: Harvemmin!) kumpi tahansa.

Joka tapauksessa haluaisin ja toivoisin, että myös tämä näkökulma tulisi tässä esiin, ettei ehkä nykyisinkin epävarmoja vanhempia tehtäisi vielä entisestäänkin epävarmemmiksi siitä, että he todella useimmiten ovat niitä parhaita kasvattajia omille lapsilleen ja useimmiten pystyvät sitä läheisyyttä, myös sitä syliä, tarjoamaan paljon enemmän kuin päiväkodissa. En millään muotoa ole väheksymässä, ilman muuta täytyy saada sitä kokopäivähoidoa ja sitä apua myös väsyneille vanhemmille, mutta väsynytkin vanhempi voi olla hyvä vanhempi omien lastensa kanssa. — Nimimerkillä "Kolmen lapsen kanssa sairaalapäiväytysten välissä, kokemusta paljon siitäkin on".

22.11 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Jarvalle pitää sanoa, että nyt menee kyllä puurot ja vellit sekaisin. Olen itse vastannut aikaisemmassa työssäni lapsiperheiden kotipalvelusta ja näiden sosiaaliohjaajien esimiehenä toiminut, ja aina kun lähdettiin miettimään perhettä, joka tarvitsee apua, niin ensisijaisesti tuli aina kevyimmät mahdolliset palvelut ja tukitoimet, joista yksi oli päivähoito — juuri päivähoito. Ensimmäisenä ratkaisuna yritettiin saada paikka päivähoitoon, jotta perheen kuormitus vähän helpottuisi. Sen jälkeen lähdettiin miettimään, miten lapsiperheiden kotipalvelu voisi vielä sitten siellä sitä perhettä tukea. Sen jälkeen mahdollisesti, jos sekään ei helpottanut, menttiin jo lastensuojelun palveluihin ja muihin. Mutta kyllä tämän pitää olla järjestys.

Mutta tämä on vähän hallituksen linja nyttenkin, että tavallaan kaikki ennalta ehkäisevät toimet viedään pois ja sitten jotenkin sanotaan, että ne korjaavat tai raskaammat palvelut tulevat ja jotenkin ikään kuin sitten auttavat. Lapsiperheiden kotipalvelu on hyvä asia, se ei ole kaikista raskain yhteiskunnan palvelumuoto, sitä on ehdottomasti kehitettävä, muttei nyt kannata meille tässä salissa uskotella, että se tulisi nyt tällä hallituksen lisäpanostuksella jotenkin korvaamaan tämän subjektiivisen päivähoito-oikeuden poistamisen. Kunnioitetaan sitä, että tässä salissa on paljon myöskin asiantuntemusta asiaan, ja niin ei kannata todellakaan väittää.

22.12 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Keskustan ja kristillisten kansanedustajat ja muut hallituspuolueiden kansanedustajat uskottelevat meille, että esimerkiksi mielenterveysongelmaiseen perheeseen syntynyt lapsi voi edelleen saada kokopäiväpaikan, koska äidillä ja isällä on oikeus hakea sitä. Moniin sairauksiin, erityisesti mielenterveys- ja päihdeongelmiin, kuuluu kuitenkin halu kieltää oma sairaus paitsi itseltä myös ulkopuolisilta niin pitkälle kuin on mahdollista. Hinnan maksavat liian usein lapset. Ja ei teoriassa eikä käytännössä ole aina mahdollista, että varhaiskasvatuksen henkilöstö, niin koulutettua kuin se on, huomaa tuen tarpeen. Näin ei ole, valitettavasti näin ei ole, ihan oikeassa elämässä näin ei ole. Miten järjestelmä sitten tästedes tunnistaa ajoissa lapsen, joka tarvitsisi kokopäiväpaikan, jos vanhempi ei osaa tai ei halua sitä hakea? Tätä hallitus ei ole pohtinut, ei ole riittävästi uskaltanut pohtia. Ja korvaavaa varhaista tukea ei ole ajateltu eikä tarjota lapsiperheille. Totuus on se, että hallitus leikkaa lapsilta ja lapsiperheiltä mutta ei anna tilalle mitään. Hallitus uskottelee meille, että esimerkiksi maahanmuuttajataustaisella perheellä on mahdollisuus hakea päivähoitopaikkaa, joka nyt on tehty harkinnanvaraiseksi. Mutta miten? Jos esimerkiksi vanhempien kielitaito ja tieto byrokratian kiemuroista on puutteellista eivätkä he osaa hakea tätä paikkaa, miten tälle perheelle silloin tarjotaan kokopäiväpaikkaa? Ei mitenkään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

22.14 **Marisanna Jarva kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa vaikuttaa tämä sävy siltä, että jotenkin ensisijaisesti oltaisiin hakemassa syitä, miksi se oikeus rajataan 20-tuntiseksi. Siinä, että sen perheen tilannetta katsotaan, niin kuin todetaan esityksessä, on erittäin matala se kynnys. Perheet itsekään eivät käytä tätä täyttä hoito-oikeutta, (Eva Biaudet: Miksi lakimuutosta sitten tarvitaan?) vaikka heillä olisi oikeus siihen, kun he kokevat, että lapsi esimerkiksi on liian paljon siellä hoidossa vaikka omaan ikäänsä nähden — perheet myös itse katsovat sitä tilannetta.

Ihmettelen kyllä, että sillä tavalla maalataan piruja seinille tämän asian kanssa. Minun mielestäni on hyvä, että perheitten kanssa otetaan puheeksi asiat. Minä toivoisin, että tämä nähtäisiin mahdollisuutena, kun meidän varhaiskasvatuspuolen ammattilaisille lisätään nimenomaan tätä osaamista koulutuksen kautta ja tämä sosiaalipuoli otetaan tähän vahvemmin mukaan. Onhan se parempi, että näitten vanhempien kanssa tulee puhe siitä, (Outi Alanko-Kahiluodon välihuuto) miksi heillä on tarvetta — saanko puhua loppuun? — siihen laajempaan oikeuteen; onhan parempi, että siihen puututaan, ja siihen muutakin tukea tarvitaan.

Vielä näitten vauvaperheitten osalta: en tiedä, onko joissakin kunnissa erilainen priorisointi, mutta ainakin meidän kunnassa se ensisijainen on se kotipalvelu, ja sille on paljon enemmän kysyntää kuin siihen on sitä tarjontaa resurssipulan vuoksi tällä hetkellä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.